

PRESENTACIÓ

L'estructura i la temàtica de l'anuari d'una corporació com l'Institut d'Estudis Catalans no pot diferir massa d'un any per l'altre, de manera que el presentador no té gaires possibilitats d'escriure res original. Amb tot, sense el propòsit d'originalitat, sí que val la pena de resseguir l'índex d'aquest llibre, que resumeix la vida corporativa de l'Institut durant el curs 1991-1992, i fer-ne algun comentari.

L'*Anuari* comença amb la lliçó inaugural de la Dra. Eulàlia Duran, que porta per títol «Sobre la mitificació dels orígens històrics nacionals catalans», lliçó concebuda amb una exquisida sensibilitat històrica i exposada amb una insuperable erudició.

Segueix després el resum de les actes corresponents als vuit plens celebrats per l'Institut. Malgrat llur brevetat, els resums són suficients per a prendre el pols de la corporació i per a copsar l'interès dels debats que, amb ritme irregular, tenen lloc amb motiu de les reunions del Ple. El debat «Sobre alguns problemes actuals de l'ensenyament a Catalunya» —que ha estat publicat a part— i la presentació del document —encara per debatre— titulat «Elements per a un debat sobre política científica dels poders públics als Països Catalans» són testimoni de la preocupació de l'Institut per dues qüestions d'importància summa per a la cultura del país. Hom hi trobarà també alguna al·lusió a un projecte de col·laboració institucional que podria desembarcar en la creació d'una Fundació Catalana d'Estudis Humanístics, que potser mai no esdevindrà una realitat, però que està bé que en

quedi imprès el testimoniatge que en algun temps i en algun lloc hi va haver prou imaginació per a dissenyar-la.

A continuació, apareix un apartat sobre fundacions. Hom hi dóna notícia de la modificació i refosa d'estatuts de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer —creada amb la finalitat de concedir premis a treballs d'investigació matemàtica de caràcter internacional— i de la creació de la Fundació Mercè Rodoreda —que té per objectiu la conservació i l'estudi dels materials documentals deixats per la novel·lista, i el foment de treballs sobre l'autora i sobre la narrativa catalana contemporània.

Tot seguit, trobareu el text dels dos discursos pronunciats en presentar la *Miscel·lània* en homenatge al Dr. Enric Casassas, i el de la contestació d'aquest. Tant per la condició de membres dels dos primers oradors, com per la personalitat —tan lligada a l'Institut— del destinatari, els parlaments eren mereixedors de figurar en aquest *Anuari*.

Transcrivim també les paraules dites pel president de l'Institut d'Estudis Catalans a Prada de Conflent amb motiu de l'homenatge que l'UCE reté al Dr. Casassas.

Trobareu després el breu discurs del president de l'IEC en oferir a la biblioteca del Centre d'Études Catalanes de la Sorbona una col·lecció de llibres i revistes editats per l'Institut des dels seus primers temps. Donacions com aquesta han estat fetes a diverses institucions culturals dels Països Catalans, i és voluntat de l'Institut de continuar-les.

Com en anys anteriors, l'*Anuari* dóna compte del pressupost de l'Institut, i també dels premis i les borses d'estudi de la passada convocatòria.

A començament d'estiu, amb pocs dies de diferència, l'Institut ha hagut de lamentar el traspàs de dos dels seus membres numeraris: Joan Fuster, escriptor i assagista, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, i Lluís Casassas, geògraf, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. En dates oportunes l'Institut honrarà llur memòria amb sengles sessions necrològiques.

Durant el transcurs de l'any han passat a la situació d'emèrit per haver complert l'edat reglamentària, els senyors Joan Triadú i Font i Lluís Folch i Camarasa, ambdós de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Les vacants han estat ocupades per Joan Becat, professor de geografia de la Universitat de Perpinyà, i Josep González-Agàpito, pedagog i historiador de la pedagogia, als quals l'Institut reitera

des d'ací la seva benvinguda. Al seu torn, la Secció de Ciències i Tecnologia ha elegit quatre nous membres corresponents: els doctors Antoni Lloret i Orriols, físic, i Jaume Truyols i Santonja, geòleg, i els professors Borís Sobolev, químic i cristal·lògraf, i Iuri N. Verxinin, especialista en tecnologia química i electrònica; el nomenament dels dos darrers, pertanyents a l'Acadèmia de Ciències de Rússia, és una prova més de la voluntat de l'Institut d'establir relacions amb institucions acadèmiques d'arreu del món.

No podia faltar en aquest *Anuari* la relació de les societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans. Durant el curs que ara acaba ha augmentat el nombre de filials —que era ja de vint-i-tres— i s'ha ampliat la diversitat de camps científics que abasten, amb la creació de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori i la presentació de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, que l'any que ve esdevindrà formalment una nova filial. No ens cansarem de repetir que el conjunt de les filials, amb les tasques de recerca i divulgació que realitzen i amb els milers de socis que tenen, constitueixen una peanya bàsica per a l'Institut i són la millor prova de la connexió d'aquest amb la societat civil. Demostren també aquesta connexió la quarantena llarga d'entitats públiques i privades que tenen un representant de l'Institut en llurs òrgans de govern, d'assessorament o de representació.

L'*Anuari* es clou amb la nòmina del personal tècnic i administratiu, que és qui dona la quotidiana corporeïtat a l'Institut, i que amb els directius i amb tots els membres forma una gran família.

Tornant al resum de les actes i a la llista de càrrecs que precedeix la relació de membres, l'*Anuari* dona compte del final del mandat del Consell Permanent elegit el 1989 i del resultat de les eleccions convocades per a designar-ne el nou, que ha començat a actuar el primer dia d'octubre d'enguany. Potser val la pena d'ampliar aquesta notícia. Per als càrrecs del Consell que són elegibles pel Ple es presentà una sola candidatura que era una simple remodelació del Consell anterior amb la sola novetat de l'entrada del Dr. Antoni Serra i Ramoneda com a tresorer. La resta de càrrecs van recaure sobre les mateixes persones que foren elegides fa tres anys. Respecte a les vocalies del Consell, formades pels presidents de les seccions, els canvis experimentats han estat la substitució del Dr. Ribas i Piera pel Dr. Casassas en la Secció de Ciències i Tecnologia; del Dr. Oriol de Bolòs pel Dr. Carreras i Barnés en la Secció de Ciències Biològiques, i del Sr. Joan Triadú pel Sr. Puig i Salellas en la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Les dues seccions restants —la Històrico-Arqueològica i la Filològica— han reelegit els que fins ara ja n'eren presidents: el

Dr. Pere de Palol i el Dr. Badia i Margarit. Als qui han sortit del Consell Permanent, als qui hi han romàs i als qui hi arriben de bell nou, cal agrair la feina que han fet i —per endavant— la que des d'ara caldrà fer.

Tal com ha quedat format, es pot dir, doncs, que és un Consell continuista pel que fa a les persones que l'integren, però ho ha d'ésser menys pel que fa a la tasca a realitzar. Sota la vigència dels nous estatuts l'Institut d'Estudis Catalans ha viscut tres anys, que en termes automobilístics, podríem qualificar de rodatge i d'adaptació interna al nou Reglament —tasca que encara no es pot donar del tot per acabada. Sempre hem dit, però, que amb els nous Estatuts l'Institut podia ésser una mera «acadèmia de províncies» —si no hi havia voluntat política per a res més— o l'Institut que el país reclama i que nosaltres entenem que podria i hauria d'ésser. És en aquesta direcció cap on ara cal dirigir l'esforç. Tenim la confiança que durant els propers tres anys l'Institut d'Estudis Catalans podrà assolir els objectius que li marquen els seus Estatuts i deixarà de pensar-se en ell com una supervivència resistencialista més adequada per a guardar-la a l'armari dels records històrics que no pas per a comparèixer a la palestra de la política científica. El temps ho dirà.

Emili Giralt i Raventós
President